

KELLET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1880.

Kolozsvár, szerda, december 29

Tizedik évfolyam.

A MÉRSÉKELT ELLENZÉK ÚJ KÍSÉRLETE.

Budapest, decz. 24.

(tr.) Nem tudom még, hogy létesül-e az u. n. mérsékelt ellenzék kolozsvári expeditója; azt még kevésbé mondhatom meg, hogy mi lesz az eredménye és így egészen általánosságban tartom megj. zéscímét. A tény az, hogy a „társalgásra egyesült ellenzék” újabb kísérletet tesz politikai actióra. Ezért egy szervező bizottságot küldött ki, mely új évben fogja a tervét és működésének eredményét előterjeszteni, úgy lehet tehát, hogy a kolozsvári „Coup”, csak egy kis „mise” a scena” lesz. Vagy talán csak partialis próba. De hát ez még mindig tájékoztatásul és épen ezért hidegen hagyja úgy a politikai köröket; mint a nagy közönséget; ennek egyöntetű párt és határozottan garantált nyújtó politika kell. A kérdés csak az, hogy képes-e ilyen teremteti a „társalgásra egyesült ellenzék” kör bármely szervezkedésével?

E kérdésre most nem felek. Csak egy-két figyelemre méltó körülményt kívánok az olvasó figyelmébe ajánlani; mi előtt maga megkísérné arra a kérdésre a választ. Az egyik az, hogy most a főmozgató — b. Sennyey Pál. Ő járta el a kolozsvári, a nevezetesebb, pártok kivételével, a körök kapva Széllőt, Wahrmanntól és másoktól; elaltatva a Ernusztok bizalmatlanságát. De alig itt egy-két lépést, igen leverő észleletei voltak. Gönöri Szontagh Pálnak az Ausztriával kötött szerződés elleni fellépése ellen kelle nyilvánosan tiltakoznia; a szélballal tartó Gullner-Halász töredékkel kelle küzdenie és Szilágyinak a Gemann ügyben szélbalra hajló nyilatkozatával szemben, — a kormányval kelle savaznia. Pedig mindennek megakadályozására és az egyetértés előkészítésére — elhallgatatta közigazgatási reformterveit, ezért mondott olyan színtelen külsérvetési beszédet. Noha — természetesen, ez az áldozat tőle csak ideiglenesen hozatott és mihelyt actióba lépe, azonnal közigazgatási politikájával kellene előállania, — és ez (jam probatum est) még a társaskört is szétugrasztaná. Pedig még több ilyen robbantó erővel jár a kérdés van közöttük. Így pl. a b. Bánffy-Chorin-féle liberális áramlat, melyhez Molnár Aladár is tartozik, bizonyára nem fogja tiltani egyetlen esetben is, sem a halogatást, sem az ultramontan keletet a polgári házasság és vallási és mulmányi alapok kérdésében, a miért b. Sennyey és gr. Apponyi az első szavazónál összefognak velük veszni. Ezekben a kérdésekben köztük transactio sa lehet, pedig ezek a kérdések most málnaktualis kérdések.

Már most, e tényezőkkel próbálhatja ugyan b. Sennyey a circuli quadratúrát; hanem, hogy minél erősebb lesz a szervezési actió, annál erősebb lesz a bukás, azt már tavaly volt alkalmunk tapasztalni.

A választók és a közönség általában legjobban tesszik, ha akár Kolozsvárt, akár másutt lép fel az u. n. mérsékelt ellenzék — egyszerűen azt kérdik tőle: Mit akar? Mert ettől a kérdéstől vagy elfut, vagy olyan értelmetlen fraziológiákkal menekül, a mikből absolute semmi politikai irányt vagy csak cselekvést se lehet levonni. Mert az „1867-iki alapvédelme”, nem új actió és nem a jövő feladata, azt teszi a kormány mindegyik nap, a Tisza-kormány megbuktatása nem cél, mert az országnak nem válna, de békés fejlődés kell és minden hafi-nak kötelessége addig megmaradni a nemzeti kormány mellett, míg a jobbra pozitív biztosíték nincs. Már pedig társalgással és ellentétes magán meggyőződéssel, nagyon különböző multtal ilyen társalgásra egyesült ellenzék nem nyúl. Ezért kell tőle csak azt kérdezni: Mit akar?

A dunai bizottság utolsó üléséről Galaczból a következőket jelentik: Ausztria-Magyarország, Németország és Olaszország meg

bizottjai a vegyes bizottság határozathozatali módja tárgyában azon javaslatot tették, hogy minden kérdésben szavazattöbbség, szavazati egyenlőség esetében pedig az első szavazata döntson; az angol megbízott azon nézet mellett szállt síkra, hogy a határozatok egyhangulag hozassanak, de joga legyen minden hatalomnak a vegyes bizottság határozatai ellen az európai bizottsághoz felbuzni; végre az orosz megbízott javaslata, hogy a határozatok egyhangulag hozassanak, e mellett azonban a hatalomnak felekezési joguk legyen az európai bizottság egy állandó választmányához. Erre aztán a német megbízott azon közvetítő javaslatot tette, hogy adminisztratív kérdésekben az első döntő szavazati joga mellett szótöbbség döntson, ellenben elvi kérdésekben a határozathozatal egyhangulag történjék, ha pedig ez kivihető nem volna, joga legyen minden hatalomnak az európai bizottsághoz felbuzni. A megbízottak legtöbbje az ügyrend ilyenmő megállapítását elfogadta.

A pénzügyminiszter elhatározta, hogy a földterhermentesítési törvények törlesztési részletének fedezésére öt százalékos papíráradékot fog 13 millió forintnyi névelés összegben értékesíteni. Nagyobb összeget papíráradék útján beszerezni a miniszter ép a törvény értelmében nem volt fölhatalmazva, miután határozottan csak egy 10.682.000 forintnyi összeg fedezésére nyert jogot, mely törvényes intézkedés a kérdéses értékpapírok szövegében ki is van fejezve.

Hogy a pénzügyminiszter az 1881. évi többi szükségletet mikép fogja fedezni, az egy részről a különféle adótörvényjavaslatok iránti tárgyalások eredményétől, másrészt pedig a pénzpiac későbbi helyzetétől fog valószínűleg függni. A 13 milliónyi papíráradékból nyercendő készpénzösszeg teljesen elegendő lesz a kezelési szükségletnek a jövő év elején való fedezésére, miután a folyó hó összes szükséglete, ide értve a január havi szelvényeket is, a jelenlegi készletekből már teljesen fedezve van. E kedvező eredmény részben az utóbbi hónapok rendkívül jó adóbevételeinek tulajdonítható.

Állami birtokok eladása. A pénzügyminiszter az országgyűlés által örök eladásra engedélyezett állami ingatlanok eladására pályázatot hirdet. Az eladásra kerülő birtokok két csoportra oszlanak; ezek elseje az apatini és szántóai kir. uradalomhoz, míg a másik a kulad-becei uradalomhoz tartozik. Az első csoport-hoz tartozó birtokok jan. 26-án, 2.700.000 frtnyi becsértékben, a másodikhoz tartozók jan. 17-én 3.400.000 frt becsértékben a zombori m. kir. jószágigazgatóság helyiségében fognak a legtöbb bet ígérőnek eladatni. Az árverésre kerülő birtokok között a következő nagyobb ingatlanok vannak: a Béla pusztá 1.100.000 forintnyi becsértékben, a hódási tagosított birtok 3.500.000 frt becsértékben, a szilbási birtok 421.000 frt, parabutyi birtok 440.000 frt, a baracsai birtok 330.000 frt becsértékben.

KÜLFÖLD.

A porta újabb körjegyzéket szándékozik kibocsátani, mely a görög kérdés megoldására vonatkozólag új javaslatokat fog tartalmazni. Ezek szeriut a helyszínen kellene működnie a kinevezendő európai bizottságnak, azután a hatalmasságok által egybehívott konferenciának jutna az a feladat, hogy döntő határozatot hozzon az eleje terjesztendő határozaton fölött. A körjegyzék nem tesz említést a választott bíróság kérdéséről, sem az október 3-diki jegyzékről.

Hivatalosan jelentik, hogy az eddigi pénzügyminiszter Subhi pasát, a vallásalapítványok miniszterévé, és Tewfik pasát, kit annak idejében Amerikába küldöttek, hogy vegye át a porta által vásárolt Henri-Martini szerkezeti fegyvereket, pénzügyminiszterré nevezetik ki.

Anglia mind nagyobb körben kénytelen véderjét kiszélesíteni. Nemcsak az ir kérdés, mely napról-napra jobban a forradalom és a szocializmus ösvényére sodortatik, hanem a dél-afrikai dolgok is megmozdították Anglia tünepi örömeit. A katasztrófa, mely a föllázadt boerek ellen küldött haderőt érte, a helyzetet az angolokra igen kedvezőtlenül, sőt válságossá tette. A lázadás hírére a natali katonai kormányzó sarmájában a 84. ezred egy részét, összesen 250 emberét küldötte a boerek ellen. Hogy ily jelentéktelen hadrőről mit akart elérni, azt na-

gyon bajos meghatározni. A boer lázadók száma mindenesetre négy-öt ezerre megy; e hollandi származású nép minden tagja született katona, kinek hadi képességei kifejlesztésre az utóbbi évek eseményei szertelentlő bű alkalmat nyújtottak. Harmadfélszáz emberrel akarni őket megfékezni; az olyan horribilis gondolat, melyért a katonai kormányzó bátran hadi törvényszék elé lehetne állítani.

A kis csapatot el is érte a nemezis; utja közben a boerek túlerővel megrohanták és teljesen semmivő tették. 120 katona megöletett, elfogatott; egy hadnagy elesett, az ezred és a százados súlyosan megsebesülve elfogattak, egy tiszt eltűnt. Az angolok azzal vigasztalják magukat, hogy az ezred zászlaja megmentetett. A hivatalos távirat maga hozzá teszi, hogy ez a vereség nagyban felbátorította a boereket s ezzel a helyzetet lényegesen megromlított. A vereség, illetve a lázadás egyenesen a Gladstone-politika egyik gyűlölcse. Sir Bartle Frère az annak idején annyira rágalmozott konzervatív államférfi, kit Gladstone néhány hónappal azelőtt állásától megfosztott, a zendülésben teljes igazolást nyer. Mint Irlandban, ugy Dél-Afrikában is a Gladstone-kormány tehetetlensége volt az, mely a viszonyokat elmérgesítette s az elégedetlen elemeket nyílt zendülésre batorította.

A boerekkel való csatározásokról a legutolsó tudósítás így szól: Durban katonai parancsnok Nataból f. hó 25-ikről következő táviratot küldte Londonba. A 94-ik ezred főtisztikara 250 katonával hadmenés alkalmával a boerektől hevesen megtámadott. 120 ember részint megsebesített, a többi elfogatott. Egy hadnagy meghalt, egy ezredes és 2 kapitány súlyosan sebesült, egy tiszt eltűnt, a zászló megmentetett. A parancsnok egy lovaszerűt rögtön ki küldését kéri, és hozzá teszi, hogy ez a vereség a boereket buzdítja, és ez által a helyzet sokkal veszélyesebbé lett.

LAPSZEMLE.

Az „Ellenőr” a mérsékelt ellenzéknek Erdélyre tervezett akciójáról a következőket írja: Erdély mindig nagy befolyást gyakorolt Magyarországra. Akkor is, midőn küllön államtest volt s jät fejedelmei alatt. Azóta is, hogy az unió, melyre Erdélyt minden érdeke és a magyar közjog minden követelménye utalja, létrejött.

A magyarság ügye azonban egy kormány alatt sem tett ott o'y előre haladást, mint Tisza idejében. Tisza Kálmán kormánya szüntette meg a nemzetiségi igazgatásokat; megszüntette a nélkül, hogy kesztiséget idézett volna fel a nemzetiségi közt. Tisza Kálmán kormánya magyarosította meg a vasutakat, közlekedési eszközöket, magát a közigazgatást és igazságszolgáltatást. Újvértől fogva a nagyszebeni törvényszék sem fogad el más mint magyar nyelvű beadványokat. Tisza Kálmán rombolta le épen Erdélyben a nemzetiségek kiváltságainak ősi várait a terület rendezés által. A magyar állameszmét, melyért Erdély annyiszor küzdött, Tisza Kálmán kormánya alatt vitte ki végleges diadalait. Jó helyre megy a mérsékelt ellenzék Tisza Kálmán ellen izgatni. Épen Erdélyben legszenélyhetőbbek a kormánynak a magyar ügy érdekében kivívott diadalai. Erdélyben leginkább tulajdoltánnak a diadalok értékeit.

A mérsékelt ellenzék irányító tehát aligha talál jó fogadtatásra a Királyhágon tul. Híre megelőzte ott. A mérsékelt ellenzék bűnbánólag beismeri, hogy eddigi sikertelenségei személyi kérdésekre vezethetők vissza. Mi azonban azt hisszük, azt hiszi Erdély is, hogy e kérdések nemcsak személyiek, hanem politikaiak is. A mérsékelt ellenzék nemcsak a beléje szorult kis és nagy ambíciók miatt nem tud összetartani, hanem azért sem, mert nincs politikája. Nem tudja mit akar. Ha pedig egy párt maga sem tudja, mit akar, nem várhatja, hogy a nemzet találja ki titkos szándokait.

A „Pesti Napló” vezércikkében azon eszközökről szól, melyek nagygyá, hatalmasság tehetnek egy országot.

A kultúra teszi a magyar nemzetet más nemzetekkel versenyképesé. De nem az idegen kultúra, mely a nemzetben nem verhet gyökereit és azt megromlítja, elkorcsosítja; hanem a nemzetből magából kifejtett, vagy a nemzeti által assimilált műveltség, a kultúra természete világpolgári; eszmék, találmányok, ha megszülettek, nem fedeztetethetnek fel újra s gyorsan elterjednek, nemzetközi tulajdonná válnak; a tudomány, a művészetek nem ismernek geográfiai határokat, minden nemzet, mely tanul, könnyen elsa-

játítja a kor vívmányait. De élethetetlen a nemzet, mely nem tudja azokat felhasználni és megemészteni, úgy, hogy saját természetének és tenyészetének szolgáljanak. Az idegen kultúra jó, hogy megteremkenyítse a hazai földet, de a hol el nem enyészik a szántásban, ott csak dudvát terem a nemzeti vetésben.

A magas műveltség az egyedüli jogcím és az egyetlen eszköz a kis magyar nemzet fennmaradására a nagy, túlnők fajra és nyelvre oly idegen nemzetek között, az egyedüli módja szupremáciának fentartásának a többi kis népek fölött és a legbiztosabb útja kellemessé, értékessé tenni magunknak is az életet, mely különben annyi bajjal jár.

Belpolitikánk legyen kulturpolitika. A kultúra miben áll? Jól megmivelt földben. Sokoldalú és képzett munkában. Rendezett vagyonban, gazdaságban. Erkölcös családi életben. Az ifjúság gondos nevelésében. Virágzó irodalomban, elterjedt tudományosságban, szép és eredeti művészetekben. Jó izlésben. Finom társaságban. Jól szervezett államban.

Kultúra tekintetében hátra maradtunk s ez hiba. Haladásunk nem tartott lépést a nyugati népekkel s most alig tudjuk őket utolérni. Kulturánk, a mi van, nem eléggé nemzeti és nem eléggé általános. Anyagi bázisa: a jólét, hiányzik. Leghathatós tényezője: az állam, rendezetlen. Terjesztője: a népnevelés és a főiskolák, lassu munkát végeznek. A nemzeti irodalom pang, sokat termel, de közpszerűt. A művészetek pályában vannak; az izlés képzetlen; a társalgás tárgyra és modorban közönséges. A kulturai haladás lassu.

De veszte nincs semmi, a jó indulat és az igyekezet megvan, az eredmény csak idő kérdése.

Kik harmincz év előtt látták Magyarországot, rá nem ismernek, kik husz év múlva fogják látni, más műveltséget fognak tatálni a népben, mint most. A haladás szembeeszköz; nagyobb hiba, hogy egyenlően és hogy nem tartja szem előtt a nemzeti irányt.

A magyar fajt kell mivelní, módot kell neki nyújtani, hogy gyarapodjék s ez által szaporodhasson. A ki született, meg kell életben tartani, fel kell nevelni, mert a magyar fajnak természetesen szaporodása a legkívánatosabb. Az egészségügyi fellépéset, kivált a köznépnl; a kisedővás, az elemi iskoláztatás sokkal fontosabbak a közjóra, mint a Lloyd-szubvenzió vagy a közjogi vizsaly. Ha a magyar faj számban és kvalitásban emelkedik, az ellene tornyosuló vészekkel, a sikerre való több kilátással szállhat szemben.

A gyermekek sorsáról gondoskodik a családapa, az ivadék jövőjéről gondoskodik a nemzet. Őseink öröke Magyarországot, azt hagyták ránk bizományképen, hogy esonkitlanul és másitlanul származtassuk unokáinkra. Magyarok vagyunk és azok kívánunk maradni, ez legyen politikánk alapja, sarkköve.

„Tudjátok az erő micsoda? — Akarat.”

Az új bankó.

A hivatalos lap karácsonyi száma a pénzügyminiszter következő rendeletét közli:

Az osztrák-magyar bank 1881. évi január hó 3-án az osztrák-magyar bank címével ellátott, 1880. évi május hó 1-éről keltezt osztrák értéktől 10 forintos bankjegyeknek kiadását megkezd, és a jelenleg a „szabadalmazott osztrák nemzeti bank” ezime alatt forgalomban levő 1863. évi január hó 15-éről keltezt osztrák értéktől 10 forintos bankjegyeket bekívánja és bevonja.

Az osztrák-magyar bank alapszabályainak (1878. évi XXV. törvényezikk) 89. §. alapján, a magyar királyi kormány és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok es. kir. kormánya, az osztrák magyar bank főtanácsaál egyetértőleg elhatározták, hogy a bevonás, z osztrák-magyar bank mellékelt hirdetményében foglalt határozományok szerint történjék.

E hirdetmény következőleg hangzik:

1881. évi január hó 3-án valameny bankintézetnél az osztrák-magyar bank 1880. évi május hó 1-éről keltezt 10 frtos bankjegyeinek kiadása kezdetét veszi.

Ezen új bankjegyek leírása a jelen hirdetmény függelékében fog közzététetni.

A jelenleg „szabadalmazott osztrák nemzeti bank” ezime alatt forgalomban levő, 1863. évi január hó 15-ől keltezt osztrák értéktől 10 forintos bankjegyek bekívántatnak és bevonatnak.

A birodalmi tanácsban képviselt királysá-

Hirdetési díjak.

Egy négyesűg centiméternyi tér ára 2 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknl külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetések elj. fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhander Wollzeile 36.) Haasenstei et Vogler (Wallischgasse 10, Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasenste. és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések vételi irodája Budapest Szervitátor 3. sz.

Üyiltitzi csikkek

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

gok és országok csász. kir. kormánya és a magyar kir. kormány e tekintetben, egyetértve az osztrák-magyar bank főtanácsával (alapszabályok 89. cikkke), következőket állapították meg:

1) A jelenleg forgalomban levő, 1863. évi január 15-ől keltezt osztrák értéktől 10 forintos bankjegyek az osztrák-magyar bank fő- és főlkintézeténel 1881. évi szeptember hó 30-ig fizetés és kicserélés útján elfogadtatnak.

2) 1881. évi október hó 1-től 1881. évi december hó 31-ig a bevonatni rendelt, 1863. évi január hó 15-ől keltezt osztrák értéktől 10 forintos bankjegyek az osztrák-magyar bank főintézeténel Bécsben és Budapestén fizetés és kicserélés útján még elfogadtatnak ugyan, a többi kabinetintézetnél azonban már csak kicserélés útján vétetnek át.

3) 1882. évi január hó 1-től kezdve, a bekívánt, 1863. évi január hó 15-ől keltezt osztrák értéktől 10 forintos bankjegyek az osztrák-magyar banktól többé fizetés gyanánt el nem fogadtatnak, ugy, hogy 1881. évi december hó 31-vel a bekívánt osztrák értéktől 10 forintos bankjegyek bevonatásának végső határideje letelik. Ezen határnaptól kezdve azonban ezen bekívánt bankjegyek az osztrák-magyar bank főintézeténel Bécsben és Budapestén kicserélés útján még elfogadtatnak. Ilyen bankjegyekért való kárpótlás a főlkintézeteknél csakis különös kérelemre az osztrák-magyar bank főtanácsának engedélyével teljesíthetik. Ezen engedély kieszközlése végett a megtérítendő bankjegyek a főlkintézetekhez jegyzék (Cossignation) kíséretében nyújtandók be.

1887. évi december hó 31-ke után az osztrák-magyar bank már nem köteles (alapszabályok 89. cikkke), a bekívánt, 1863. évi január 15-ől keltezt osztrák értéktől 10 forintos bankjegyeket beváltani vagy kicserélni.

Kelt Bécsben, 1880. évi december hó 24-kén. Osztrák-magyar bank: Moser A. s. k. kormányzó. Rust s. k. főtanácsos. Leonhardt s. k. vezértitkár.

A szözerinti bankjegy szöveg, melyet a német és a magyar oldalon a bankjegy képsőmezeje a bank özégyjegyzésével együtt tartalmaz, a magyar szövegben következőképen hangzik: „Az osztrák-magyar bank ez utalvány átvétele mellett bécsi és Budapesti főintézeténel fizet legott kívánatra az előmutatónak osztrák értéktől Tíz forintot törvényes érezipénzben.

Bécs, 1880. május 1-én.

Osztrák magyar bank: Moser A. kormányzó. Wodianer főtanácsos. Leonhardt vezértitkár. S ugyanez németül is.

BELFÖLD.

Szolnok Dobokamegye viszonyai.

válaszul az „Ellenzék”, 2X50^a-esének.

D e s, december hó.

A ki az „Ellenzék” legutóbbi számait olvasta és megyénkkel közelebbről nem ismerős, kétségtelenül a hangzatos szavakból azt kell következtetnie, hogy minket az isten minden átká megvert azzal, hogy báró Bánffy Dezső főispánunk. Az „Ellenzék” deési tudósítója úgy tinteti fel Bánffyt, mint egy középkori hűbéres urat, kitől egyedül jöhét minden jó, ki minden ügyben, mozgalomban első akar lenni, úgy, hogy a résztvevők tettei csak az ő változhatlan akaratának kifolyásai, erőszakos, rendbontó.

Menjünk vissza pár évvel a multba, hogy alapiában ismerhessük meg Bánffy főispáni működését; mert ményenlem az „Ellenzék”, 2X50^a-je azt elismeri, hogy a „férfi” szeriate is sértethetetlenül áll?

Milyen is volt az a régi Belső-Szolnok és Kővárvidéke, mielőtt Bánffy Dezső főispánja, illetőleg főkapitánya lett? Jól tudja ezikkező ur, azelőtt sokat érintkezett a néppel, s csak ez időben telepedett be Deés városába. Tudhatja jól, hiszen ők „ugrattak meg” Torma Károly főispánt, mert igazságos, erőles férfi volt, ki bizony szerintük inkább való volt képviselőnek, mint főispánnak, csak hogy szabaduljanak tőle. Hat Bethlen Sándor gróf alatt mit tettek? El-darabolták a megyét: magyar járársra, oláh járársra, oláh-magyarra, s nem is annyira Bethlen Sándor, mint inkább az urak kormányoztak. S a főispánt, Bethlen Sándor grófot, nem egyszer „ellenzékli viszketegeből, vagy mi” leszavazták és biz a megtörtént gyakran, hogy rendelkezett a főispán vagy más, de sem a szolgabíró, de még a körjegyző sem hajtotta végre a rendeletet. Ily fejtelenséget szült miködésük.

E nagy hazafiságukban mit tettek a közért? Bethlen nem tehetett, ha akart sem; önök te-bettek volna, de nem akartak. Egyedül Torma

István, akkor a törvényszék elnöke, állott külön és állott a működő társulat élén; még az ő munkássága előtt egy kis szellemet a társas életbe; maskilon egy pangtunk. A hogy azonban a „fusió” megtörtént, a megyéket kikerekíték, a törvényszékeket újból rendezték: megváltozott minden. Bánffy Dezső főispán lett.

És most az én szerény felfogásom szerint soroljam elő azon sarkalatos bűnöket, melyeket ez a szerény főispán „uralkodása” alatt elkövetett.

1. Rendbe szedte a megyét, tiszteletet szerzett tisztviselőiuk lefelé, felfelé egyaránt; természetesen, hogy azokat, kik nem szerettek dolgozni, megfegyelmvizsgálatozta, ennek rendjén bűntette, vagy el is mozdította. De ezt így kellett. A hol oly felfordult világ volt, mint nálunk: másként nem lehetett boldogulni. S ha kezdetben gunyosan emlegették, hogy Bánffy a fegyelmi vizsgálatok menyköveivel dobálódzik: igazuk volt; de lassák, ma a számonkérő szék nem is kap hibát, mulasztást.

2. Torma István nyugdíjaztatván, mezei birtokára vonult, a működő társulatnak nem volt vezére, s bizony már-már úgy állott, hogy elzúlik a jóra való szövetkezet, mikor valakinek eszébe jut, kérjék fel Bánffy. És Bánffy — „borzasztó bűne” — megmentette a társulatot a megsemmisítéstől úgy, hogy „uralkodása” alatt pár száz forintot adott a működővelk jótékony célokra; nem is említve, hogy közel 2000 frtot érő állandó színpadot állítottak s szereltek fel, s van ezóta a társulatnak szép könyvtára s ruhátára.

3. Meg nem bocsájtható vétket követett el Bánffy akkor is, midőn az elhanyagolt gazdasági viszonyok javítására fordította figyelmét s fázadozásai folytatás megalkult a „Szolnok-Doboka-megyei Gazdasági Egylet.” Rendezett két tárlatot, s oda juttat az egylet, hogy most rendezi, Deés város segélyével gazdasági kertjét. Hogy az egylet külső sikert ma még nem képes felmutatni: annak nem a kezdeményező, még kevésbbé gróf Kornis Viktor elnök okai, de az, hogy e téren a tonni való oly temérdek, hogy azok évek eltelte után lesz tevékenységének látzata. Különbben a cselekvési tér maga olyan, hogy ott két-három évi működés eredménye csak alapja lehet a jövő tevékenységének.

4. De Bánffy még nem elégé meg e sok bűnt, hogy a lajstromot bővítse: állított nyomat, mit mikor tulajdonosa nem akart átalakítani, vagy kellően felszerelni — meg volt egy kis szövetkezet. Ha Bánffy is adott pár száz forintot, bizonyára nem azért — erről legyen meggyőződve „2X50”, hogy anyagi nyeresége legyen belőle; de azért, hogy az a kis laposkaca, a „Szolnok-Doboka”, mely a helyi érdekeket hivatott szolgálni, itt nyomattassék. Ha pedig Bánffy a „Szolnok-Doboka” belételeire is befolyt kezdetben, annak oka nem az volt, mint az időben a mindent tudni akarók híresztelék, hogy Bánffy dícsőíteni kívánja magát s csak ily czikkeket nyomtatni ki; de az, hogy a szerkesztői eljárása támogatást nyujtson. Hogy Bánffy már évek óta csak akkor látja e lapot, mikor más előfizető: ezt állítom.

5. Hogy addig fázadozott, még egy piczike sétatér készítésére birta a várost és a közönséget, hogy nagyban befolyt Deés város szöpitésére, hogy a megyeházát egy új telek és épület megvásárlásával megnagyobbította, mert szükség volt arra, hogy egy nagyvadászárnya építtetését keresztül vitte, és a többi, ezek bizony mind országos bűnök, melyekért valóban

A KELET TÁRCZAJA.

SZÍNHÁZI HIREK.

A közönség nem csupán a nagyhatáru tragikus jelenetekbe szokott bele-szólni. Szivesen félreérti ő a vérengzéstől teljesen ment epizódokat is. Így történt ez Debreczenben 1870 ik év egyik vasárnapján, midőn Blaháné, az „isteni Lujza” — mint lapunk egyik ifjú színi tudósítója hitelen forrásból írni szokta, — a „Gerolsteini nagyhercegnőt” játszotta.

A debreczeni civisnépnek az ép oly dícséretreméltó mint tápláló szokása: vagyon, hogy vasárnaponként családostól följár a színház másodemeleti páholyaiba és oda felvisz mindenféle elemozsiát, mely aztán tetemesen segítségére szolgál, midőn kénytelen unalmát elharapni. A föntidézett előadás alatt is megtörtént, hogy az egyik másodemeleti páholy már jó eleve, az első felvonás alatt megszokalta a gerolsteini hercegnő ama rendetlen vágyait, melyek mindenféle tábornokok kinevezésére vezették ott lent a színpadon; be akarta bizonyítani a nyilvánosság előtt, hogy létezik az emberben sokkal erkölcsösebb vágy is, mely nem decompónálja a hadsereget; és ez az étvágy. Kibontották tehát a tarisznyát és kiszedték belőle a sonkát, a fehér cipőt, és különösen a kolbászt, a mennyei szünni nem akaró kolbászt, Debreczen városának ezen vékony bár, de hosszú, majdnem elévülhetetlen dicsőségét. A földszíntnek, melynek

elkövetkezett az idő, hogy báró Bánffy Dezső ne legyen többé Szolnok-Dobokamegye főispánja, de nyerejn telenségeinek érvényesítéséhez méltóbb kört.

A tisztelt „2X50” úr, sokat bajlódik a „Keresztes vitézekkel.” Ezekre csak annyit jegyzek meg, hogy igen sok retortán megy keresztül az érdem megítélése, míg Ő Felsége által ténynyé válik, és mennyire szerencsém van báró Bánffy Dezsőt működési után ismerhetni, mondhatom, hogy ha szavazói, engedelmesszolgákat akart volna maga körül gyűjtteni, akkor nem az urakat ajánlta volna a legfelsőbb kegyre, a kik nem egyszer „merészeltek” a főispánnal ellenkező nézetten lenni, de olyanokat, kiket egy kereszttel, vagy egy bírányzó „királyi tanácsosi czímmel” meg lehet szerezni. Ennyit erről.

És végül, a minék kivihetőségén mindnyájan kételkedtünk: létrehozta a „Szamosölgyi vasuti részvénytársulatot”, s megkezdte a vasútépítkezést. Ez is bűn?

Legyünk uram őszinték, ne a megsértett hiúság, vagy a mellőzés hajtsa on tolhozs ten-táhozs. Ön emlegeti, hogy független, én is az vagyok. Ön se kért Bánfytól semmit, én sem. Hogy őnt mi cél vezette a megyei állítólagos miseriák megírásához: nem tudom, s mi épen így: hogy Bánfyt sértse. Hiszen ha jól emlékezem, még midőn a Deák és Tisza párt existált, ön kebek barátja volt Bánfynak, az ügynek, a balpártnak, s mint ilyen, szolgálatot is tett Bánfynak, mikor legbefolyásosabb kortese volt. Talán csak nem azt várta, hogy Bánffy megjutalmazza szolgálatait? Ha ezt várta: akkor ön nem volt az őnzetlen barát, nem volt a nemes pártférfi. Nem is hiszem ön felől ezt. De hát akkor mi az ok? Talán csak nem a most alakult „koresolyszó egylet”-nek Vékony Ferenc és a „Működő társulat”-nak Róth Pál elnökelete alatt tartott közgyűlési határozata, melyben mindkét testület kimondja, hogy elnökével Bánffyval meg van elégedve?

Avagy az Aros Rónay Lajos-féle nyílttéri közlemény ingerelte fel? Jusson eszébe Aesopus meseje. Én azt még válasza sem méltattam volna, nemhogy mint argumentum maximum, cikkeinek legutóljára került.

Mint sorából kivehettem, igen elkeserítette a Szamoson levő malomgátak ügye.

Engedje meg ön, hogy a t. olvasó közönség felvilágosítása céljából foglalkozzam ez ügygyel behatóbban.

Előre bocsátom, hogy nincs malmom a Szamoson. Ön, igen tisztelt uram, azon megyei közgyűlésen, melyen Bánfyt lezavazták, úgy nyilatkozott, hogy büszkének érzi magát, mert nem vett részt a bizottsági munkálatokban, és mint czikkéből kirt: örvend a főispán kudarcának. Én másként gondolkodom. Bánffy, mint főispán, csakis kötelességét teljesítette, mikor e megye gyűlésén a közönség egy régibb határozatát végrehajtani akarta. Az pedig, hogy jogszerű követelés-e, hogy a gátújjáépítosok saját költségükön tartozzanak gátjaikat lebontani, mikor már malombolytket is elvesztik: fiskális kérdés; és mert az, ön, a jobb jogászok egyike, vétkes mulasztást követett el, mikor nem érvényesítette annak idején szavát, tudományát a közönség javára, de engedte odáig fejlődni az ügyet, mit most casus bellinek tekint. Nincs mit büszkékedni, hogy nem vett részt a bizottság munkálkodásában, sőt szégyen.

Igen örvendek annak, hogy Bánffy termé-

százszoros nyeldeklője a kolbászra nézve szintén nem volt járattan út, a földszíntnek a kolbász illatára összefutott a víz a szájában. A földszínt vágyódó szemekkel nézett fel a másodemeleti páholyhoz; a földszínten voltak emberek, kik ásitottak, mint az éhes tigrisre. A mi pedig különösen felkelté a földszínt irigységét, az a roppant kulacs volt, az antik terjedelmű, a tatárjárás előtti időkből, a történetileg beigazolt magnum áldomások korából való kulacs volt, mely főnn a páholyban mint a rege „szájáról szájra” járt. Erre a földszínt különös kaján, vágyó tekinteteket vetett.

A civisek boszankodni kezdtek a szünni nem akaró bámészkodáson, midőn a színpadon épen a hercegnő ama bizonyos elmélázó jelenete következett, melyben az egész színpad kérdi, hogy a hercegnőt vajjon mi lelta.

Folyik tehát a jelenet: (A hercegnő a légbe mereszti szemeit.)

Soprano: Nos hát, mi baj? Alt.: Nos hát, mi baj? Tenor: Nos hát, mi baj? Baryton: Nos hát, mii baaa? Az uzsonnáló páholy pater familiassá, minthogy minden szem rajta függött, magára értvén a dolgot, végre megszokalta és tele szájjal kiáltá le a színpadra:

— Nincs itt semmi baj, téns asszony, csak tessék folytatni.

Roppant hatás. Taps. Voltak, kik azt kiálták, hogy: „Ujra!”

szetadta tulajdonait emsmeri, de nem irom alá azon alitását, hogy „az elért állás fénye által elszédítettett”, hogy „a csuszómaszó hízélgökre hallgat, s az elv- és alkotmánybűnöket üldözi, nem ismer baráti köteleket, hívséget, hol ezek önző céljainak gátat emelnek.”

Feledi ön, hogy emberi gyengeség: pihegni szeretni a nagy férfiak anyjékában. És bizony minden magas állásu egyén, mentől magasabb, annál inkább ki van téve a gyenge embereknek, kik körül sereglik.

Igy történt Bánffyval is. Hogy talán ő is egyben-másban tévedett: megengedem; de hát ha ön: főispán, vagy csak ha alispán lenne: nem tévedne? Akit a szenvedély, akár a sértett hiúság annyira elvakíthatott, mint őnt, higgye el nem áll az oly szilárd alapon, hogy a hízélgök serege — mert önnök is lennének tömjénöi — el ne tántoríthasson utjáról. Ahg hiszem, ösmerve szokások darabosságát, nyers modorát, alig hiszem, hogy ön oly szerencsés lehessen, természetesen, ha a fennemlített polezok valamelyikére jut — alig hiszem mondom, hogy idejében megtudja különböztetni a tisztabuzát a konkolytól. Bánffy pedig ily szerencsés volt. Csak legyünk igazságosak, ha neveket nem említünk is.

Abban önnök igaza van, — ámbátor csak sejtetni engedni — hogy Bánfynak nem sok őszinte híve van. (Hogy is lehetne, mikor azt állítja ön róla, hogy nem tekintett barátságot.) „Nem is volt. Önzésből vette körül a nagy többség s mikor meggyőződtek, hogy erélye s egyenes lelksége nem ismer férelépést: zugolódva hagyták el a kört, melyet eddig körülte alkottak.

A kik ma még állanak, azok egy része is a jövőt lesi, hogy köpenyét megfordítsa. Ily emberekben: nem szűkülődünk.

Isten velünk.

ó. z.

Megyes, 1880. decz. 25.

(Időjárás. Jótékonyaság. Nőgyelet. „Német művészek.”)

Tekintetes Szerkesztő! úr!

Nem tudom önnöknél is olyan a karácson, mint nálunk, mert itten teljesen hallatlan időjárással köszöntött be. Az itteni parasztnép észjárása ennek okát a legközlelebbi földrangésnek tulajdonítja, mely a természet rendjét is kizökkentette rendes kerékvágásából. — Olyan karácsonunk van, mintha húszt volna, szép, enyhe idővel, annyira, hogy akár őszi felsővel mehetünk sétálni, hónak hire nyoma sincs, sőt a földben maradt kerti vetemények teljes hajtásnak indultak, tegnap pedig néhány szál olyan szép frissen nyílt eszázarszakált hoztam elő kertemből; hogy akár júliusban nyíltottnak is beillett volna. Tapasztalt gazdák ezen időjárásról másként vélelnek, félvén attól, hogy a tél tavasszal fogja kipótolni, mit mostan elmulasztott.

Ugy látszik egyébiránt, hogy a helybeli nőgyeletek nem igen bíznak tél uram szelidségében, mert sok szegény gyermeknek juttattak meleg ruhákat, mintegy védni akarván őket az esetleges hideg ellen.

A helybeli nem. kath. jótékony nőgyelet karácsonfaját közös adakozás útján szépen fel-diszítván, (mely adakozás összegyűjtésében valódi önteláldozással járt el két szép fiatal menyecske M. ügyvédné, s öavegy Sch.-né) az agyalhozta ajándékokat f. hó 24 én ostve 5—6 óra közt osztá ki a szegény árva gyerme-

Midőn a közönség rontja el a színpadi jelenetet, az még hagyján; de mikor a színpadon levő „collega” teszi tőkre, jaj neki. A színpadon vele együtt volt színész sohasem bocsátja meg neki, hogy a tervezett hatástól elütötte, hogy neveltségessé tette.

Nincs színész, ki életéből hasonló eseteket el ne mondhatna; természetesen csak azokat meséli, melyekben ő volt az áldozat; ama másokat, melyben ő volt a rontó, művésztársainak nyelvére bizza: és ezek híven megteszik kötelességüket a krónika íránt.

A sok eset közül, melyeket hosszú időn át fölösleges papírdarabjaimra feljegyeztem, egyet iktatok ide; különösen azért választám a többiek közül, mert megtanulhatjuk belőle, hogy a színpadi kellemetlenségeknek néha türethetőbb következményei is lehetnek az életben.

1857-ben Kolozsvárt Láng Bódi társulata működött. Igen jeles társaság volt; ugy hogy még Szigeti József sem restelt vendégzereplésre lejárni hozzá Kolozsvárra. Egy ízben „Béldi Pál” t játszotta a kolozsváriak nagy élvezetére. E darab történetjében a „várnagy” bejű, és felszólítja Béldit, hogy készüljön a halálra; nyomon követi őt az egyik szolgáló levéllel, mely által Béldi kivégeztése elhalasztatik; a szolgáló aztán „kimegy a színpadról és pár percz múlva ismét visszajő, valamely jelentést tenni a várnagynak.

Itt tehát a nagy patheticus jelenet; Szigeti-Béldi roppant lelkesül és a hősiesség hetedik egében járkal: a várnagy

kek között. B. helybeli z á r d a f ö n ö k. ezen ténynek némi ünnepléyes színezetet akaráván kölesőnzni, azt is ünnepléységgel köttötte össze.

A kath. elemi iskolában az iskolába járó gyermekek — kik között voltak az ajándékban részesítendő is — valamint a nőgyelet választmánya s más hallgatók összegyűltvén, először zárdafőnök ur fejtegette pár szóban az ünneplő czélját, majd magyar és német szavallatok és egy pár ének elhangzása után, kiosztattak az ajándékok. Tíz szegény árva gyermek nyert teljes rendbeli teli ruhát, lábbelit is beleértve, egyéb hasznos ajándékokat pedig többen kaptak. Örömmel emlíjük fel ezen, dícséretét önmagában hordó tényt, mint olyant, mely eredményében kitűnőnek mondható csak ez év folytán alakult nőgyelet részéről. Így szerzett a nőgyelet örvedetes karácsoni olyanoknak is, kik különben csak busonyos és sobajtozva szemlélték volna mások „angyalfiát.”

Szolgáljon az illetőknek jutalmul fázadozásukért öntudatuknak azon megnyugtatósa, miszerint a mit tettek, azoknak tették, kiket Jézus kiváló szeretetében részesített, s kitől mint a gyermekek valódi barátjától, bizonyára megfog-nak jutalmaztatni.

Közelítettünk különben teljesen egyhangu, minden kiválóbb mozzanat nélkül, ha csak nem akarjuk az olykor-olykor idevetődő német „művészek” (Theater Variété) és magukat professzoroknak titulázó svindlerek szárnypróbálgatásait eseményeknek declarálni, kiket ha egyszer végig hallgat az ember, nem tudja min bőszenkodik inkább, az ilyen művészek és professzorok arezátlanságain, a kik nem szégyenlik magukat publicum előtt produkálni, vagy önbiz. magán, hogy a czifra sallangos humbug által önmagát reászedni engedte?!

r. l.

APRÓ PUSKATÚZ.

Szerkesztőségünk egyik tagja egy igen zavaros levelet kapott Maros-Vásárhelyről. A levél fenyegetést tartalmaz egy állítólag lapunkban megjelent sértő czikk miatt, melyet ugyan a levélről bevallása szerint „ő nem olvasott” s mely sértő czikk egy a Magyar Polgárban megjelent közleményre tartalmazott volna személyeskedő reflexiókat, de a mely közleményt a levél beklldője: „nem irt.”

Hogy egy „nem irt” levélre miként sértessenek meg valakit, hogy egy nem olvasott válaszban miként találjon magára nézve bántott valaki — s hogy mindezekre miképen felegetőzni — azt szerkesztőségünkben nem érti ember, annál is inkább, mert semmi személyt — akár becsületében, akár általában magánéletében — érdekli ezikk Váásrhelyt illetőleg nem jelent meghasábjaikon.

A levél beklldőjének nevét ez alkalommal még nem írjuk ki, és levelét nem adjuk ki szószentit épen a beklldő érdekében; — semmi kedvünk sem telvén abban, hogy valakiből gunyt tűzzünk, ha mindjárt az illető „ajánlja is magát” rá.

Tudatjuk mindazonáltal, hogy minden téren, minden becsületbeli ügy elintézésére szivesen rendelkezésre áll szerkesztőségünk minden tagja, — de okvetetlen megkiváratuk aboz, hogy az eligazítandó ügy férfiakhoz illő legyen, s hogy értelmi tekintetben a provokáló állapotát ne lehessen egészségügyi kifogások alatt állónak tekinteni.

mogorva, sötét tekintetű, kegyetlen. Ekkor belép a szolgáló és a levelet, a helyett, hogy a várnagynak adná, Szigetinek nyujja. „Amoda vigye, szerencsétlen!” sugja neki Szigeti kétségbeesve; és hogy a heyletlenséget álcázza, hangosan szavalja: „Tévedsz, szolgál! A foglyot zsarnoknak tekinted.” Erre a szolgáló igen ügyetlenül körülnéz, megfordul és viszi a levelet a színpad más végén álló várnagynak; és indul az ajtó felé. Szigeti látván, hogy a szolgaszereplő milyen járattan a színpadon, a félelemben, hogy a darab menetiére főfontosságu jelentéstételt elmulasztja, utána megy, és az ajtónál sugja neki: „Aztán mindjárt jöjjön vissza jelenteni.”

— Igen, Szigeti téns ur; tudom; — felel a szolgáló hangosan és barátságosan vigyorogva.

A közönség a földönhentergett a nevetéstől.

A jelenet menthetetlenül elbukott; és a darab folyt ugy a hogy.

Midőn Szigeti lelép, a színpalak mögé rohan, szemeit forgatva és remegve a dühtől:

— Hol van az az emberrr, ki a levelet hozozta? hadd . . .

Ekkor fürgén elébe ugrik a szolgáló, és silvegjét lekapra, legkétségesebben felel.

— Itt vagyok, Szigeti téns ur.

— Hát miféle emberrr maga . . . ? — Disznóölögető, Szigeti téns úram. Szigeti, megtűődve ránéz, és kissé csillapulva folytatja:

— Ah, disznóölögető, disznóölögető...

Ennyit most. Az esetleges sztlkségben többet.

Két tisztelt lapársnuk összeülkezik ugy fiságosan. Egymás keblére borulnak, könyek potyogatnak — és pírnyűgnek; sirnak, mert, n Kelet karácsonyfát adott.

Igen rosznak tartják mindaketten a dolg igen nehezen emészthetőnek. Megfektűte a gyomrát mindakettőnek.

Az Ellenézék, mely „költeményeiről” (lásd: „katona heceek” stb.) híressé kezd válni, igen helyesen politikai rovatában ismerteti lapunk karácsonyi mellékletének egy versét (oda tartozik tudniillik minden poema); a Polgár pedig nagy pruderiaival, olyan jámbor falusi arczczal (mely, hogy egy kicsit boldogtalan, rosz néven sem vehető) szörnnyűködik a felett, hogy mi melléklet mertünk adni.

Hiszen igaz! Jóval könnyebb a Fraknoi által kitűnően megirt Martinovich-féle összeesküvésről összesen 7 ujsághasábra terjedő „mutatványt adni,” meg a Pesti Hirlapnak megirt tárcát tisztelettel átszedni, könnyebb a Polgár módja szerint egy csomó sárt (lásd: alvilági levelek” stb. stb.) összehordani, s azt olyan viccek köntösébe öltöztetve, melyet már Kolozsvár határan kívül egy órajárásnyra nem ért meg lélek kitalálni — könnyebb Ugron Gábor honmtőnek különben az asztalfiában penészedő örökös feledésre kárhoztatott országgyűlési gyűgyűgésit halhatatlanitan az isteni ártatlanságoka gyermekes álmok közönyében az Ellenézékben, — könnyebb egy szecsakavágyóval minden idegen városból jött újságot taláalomra összedarabolt papíroskákat kinyomtatása által egy szám „Magyar Polgár”-t kiállítani — mint egy „karácsonyfát.”

Mi elismerjük s konstataljuk mély sajnálatunkat azon tény felett, hogy tisztelt lapársaink belé betegedtek.

Egyszerre felelhetnénk mind a kettőnek — egy faágról szakadván mind a két gyümölcs egy kéz nyoma lévén mind a két papírosor — de minek?

Tisztelettel kalapot emelünk ez „eg. uán” ba fogott méltóságteles komoly kinézésű (szemérme) két lábú előtt, mely két fogatot húz” s kitérünk előle, elismervén a Polgárnak azon kijelentését, hogy mint szóról-szóra írja: „olyan méltóságteles és komoly kinézésű ökröket, melyeknek köszönni lehet — kapunk ithon is.”

Tisztelettel kalapot emelünk — igen örvendünk, hogy lapársaink haragsznak! Bizonyítéka ez annak, hogy karácsonyi mellékletünk nem vala kellemes tisztelt kollégáinknak, ígérjük olvasóinknak, hogy azon leszünk mikép minél többször ingereljük ily n haragra lapársainkat.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1880. decz. 28.

— **Lapunk olvasóit** a kiadóhivatal tisztelettel kéri, sziveskedjenek megrendeléseiket ideje korán megtenni, nehogy a szétküldésben fönnakadás történék, minthogy felesleges példányokat nem nyomatunk.

Helyi hírek.

— **Színházunk választmánya** tegnap délután tartott ülésében az intézet jövőjével foglalkozott. A jelenlegi év ismét azon szomorú, de nem új tapasztalatra vezet, hogy ismét csak

— Igenis, kérem alássan, a Láng Bódi igazgató ur azért hozott el magával Debreczenből, mert igen jó kolbászt tudok csinálni.

Szigeti, egészen földértlve:

— Igen? No hát, kedves barátom, csak csináljon nekem hónapra egy kis jó kolbászt.

— Parancsoljon, Szigeti téns ur; hogyan szereti czitrommal vagy fokhagymával? . . .

Mánap Szigeti József a rózsaszín elégedettséggel kifejezésével arczán, színpadra lép; fogát piszkálva, az igazgatóhoz lép:

— Igen értelmes színészeid vannak, Bódi! igen értelmesek.

Es szeimeit félig behunyva, bizonygatólág bólintott fejével. Az igazgató bílszke volt.

Méltóztatik látni, hogy a debreczeni kolbász nagy szerepet játszik a magyar színészet annálisaiban. Oh, van még vagy öt történetkém, melyek mind kolbászon végződnek. De nem találók többet belőle. Helyet engedek az ünnepléyes mákoscsiknak, melyhez jó étvágyat kívánok színházaink nagyrabcsült művész tagjainak és irántuk érdeklődő tisztelt olvasóinknak.

Keszler József.

(Az „Ellenőr.”)

Erdélyben a legelső és legnagyobb
szalámi, szalona
és mindenféle füstölt husok
nagy raktára,
KOLOZSVÁRTT, FÖTÉR, IPAROS-EGYLET HÁZA
23. SZÁM.

Alólirottak ajánljuk a vidéki és helyi t. kö-
zönségnek szalonánk

száraz, fehér, füstölt, paprikás,
és mindenféle füstölt husokkal ellátott- u. m.

sonka, oldalos, (kaiserfleisch),
császár hus, marha nyelv,
szafaládé, virsli, disznófőcsajt stb.

nagy raktárunkat, saját gyárunkban készült szaláminkat a
legjutányosabb árak mellett.

Kitűnő zsirnak való szalona, háj mindennap, ugy
szintén friss olvasztott zsír kapható.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Kolozsvártt, 1880. decz. 18.

(545) 5-12

Benigni és Lászlóczki.

LEGNAGYOBB RAKTÁR
Olaj festékek,
Száraz festékek,
firneiszok, lakkok, ecsetek,
továbbá:

Vizhatlan mész és
Portland cementből
mérsékelt árak mellett

Gergely Ferencznél

FÖTÉR 10. SZ. a „TÖRÖKHÖZ.”

(129)

39—*

Tüzifa

	4 szögmeter vágatlan fa a ház- hoz száll- litva	Apróra fűrészelve, felhasítva és a ház- hoz szállítva bora- kással együtt
	2 szögmeter	4 szögmeter
Bükkfa hasábos 1 rendű	12 —	7 — 13 60
Gyertyánfa hasábos	11 20	— —
Tölgyfa „ 1 rendű	10 60	6 50 12 50
„ „ 2	10 20	— —
„ „ dorong vastagabb	8 60	— —
„ „ hantott	9 —	— —

Nagyobb vételnél (nem kevesebb mint 6 öl) minden ölnél 50 krt
engedményezek. (454) 9—*

Az ölek teljes és sürti rakásáról a raktárban meggyőződhetni,
25 kr. reá fizetés mellett pedig a vevő lakásánál újból felülelhető.

A ki nem a fa minőségét, hanem ennek olcsóságát keresi, gaz-
dasági szempontból a tölgyfát ajánlhatom mint legolcsóbb lát ma Ko-
lozsvártt.

Rendelmények elfogadtatnak lakásomnál, főpiacz 32 szám az
ugyvezetett kislábosháznál, valamint Vogel Károly ur ma-
gyar- és hiduteza szögleti üzletében.

Tisztelettel

szentjánosi ferencz.

KARÁCSONYI és UJÉVI AJÁNDEKOK!

DEMETER JÓZSEF

Kolozsvártt

ajánja dusan berendezett hazai- és külföldi

játékszereit,

valamint nagyon szép és hasznos hazai és külföldi

dizsmü tárgyait.

A vidéki megrendeléseket felelősséggel, pontosan
és azonnal eszközölöm.

Tisztelettel

DEMETER JÓZSEF.

fötér, br. Radák-ház.

(547) 7—*

KARÁCSONYI és UJÉVI AJÁNDEKOK!

DEMETER JÓZSEF

Kolozsvártt

ajánja dusan berendezett hazai- és külföldi

játékszereit,

valamint nagyon szép és hasznos hazai és külföldi

dizsmü tárgyait.

A vidéki megrendeléseket felelősséggel, pontosan
és azonnal eszközölöm.

Tisztelettel

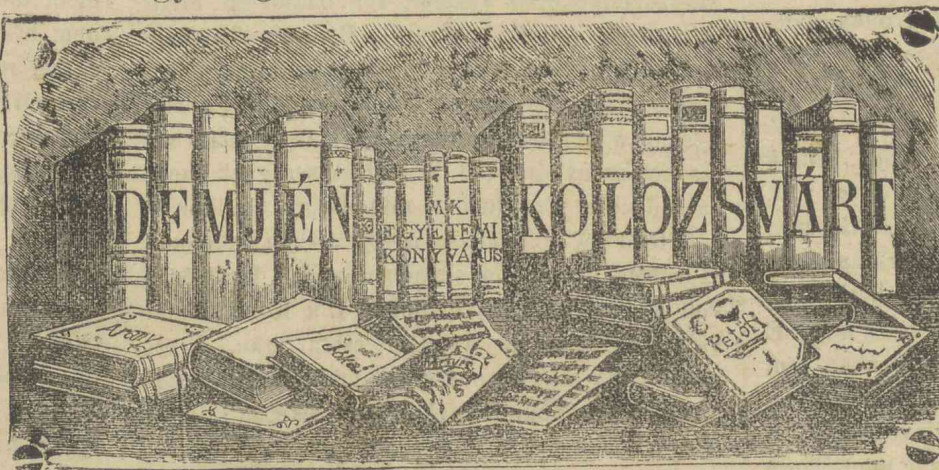
DEMETER JÓZSEF.

fötér, br. Radák-ház.

(547) 7—*

Ünnepi irodalmi ajándékok.

Bárhon és bárki által hirdetett bel- és külföldi könyv
és zenemű azonnal gyorsan és jutányosan kapható,
vagy megrendelhető a legrövidebb idő alatt.

a plébánia épületben a piaci templommal szembe.

(36) ZONGORA és HARMONIUM RAKTÁR. 14—*

DEM JÉN

m. k. egyetemi könyvtárúsnál

jótállás mellett

gyári

kap-

hatók

ZONGORÁK

Pianinok és Hároniumok.

Nyomatott a „KELET” nyomdájában Kolozsvártt.

IGÉRVÉNYEK.

Huzás már január 1. és 15-én.

Hitel sorajjegyekre csak 5 frt. Belső sorajjegyekre csak 2 és fél frt. Tiszai sorajjegyekre csak 2 és fél frt.

már bőllyel együtt. Mindhárom csak 9 frt sorajjegyek részletfizetésére.

Salzburgi sorajjegyek eladom 2 frtos 15 havi részletre, főnyeremény 20 ezer

Insbrucki sorajjegyek eladom 1 havi részletfizetésre csak 3 frtjával, főnyero-

Krakói sorajjegyek eladom 4 havi részletfizetésre csak 2 frtjával, főnyeremény

Hitel sorajjegyek eladom 21 havi részletfizetésre csak 10 frtjával, főnyeremény

Bécsi sorajjegyek eladom 8 havi részletfizetésre csak 5 frtjával, főnyeremény

Tiszavölgyi sorajjegyek eladom 25 havi részletfizetésre, csak 5 frtjával, fő-

Szászmeiningeni sorajjegyek eladom 11 havi részletfizetésre csak 2 frtjával,

Az első részlet fizetése után a sorajjegy azonnal a vevő tulajdonát képezi s az

illető már a legközelebbi huzásnál január hónapban valamennyi nyereményre egyedül játszik.

Lóry J. Budapest, hatvani-utca 17 sz.

Figyelemreméltó mellékkereset,

Mind a rangu egyéneknek üzletet képviselői által nagyobb mérvű provizórt szerezhet

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

1881. október 1-én egy egész évi előfizetést nyitottunk a

„MAGYAR MERCUR”-ra

mely magyar-német szövegben havonként 2-szer jelenik meg és pedig közvetlen mind-

jelentékenyebb huzás után, könnyen érthető és cziszserű táblással áttekinthet, közl-

hiteles huzást jegyzéket, továbbá a hátralevőket t. a kisorsolt, de már közlön-

nyereményeket ennélfogva a sorajjegy birtokosokra nézve már egész évre csak f-

Előfizetési ár bérmentesen házhoz küldve vagy a posta útján egy 7. Budap-

A „MAGYAR MERCUR” kiadóhivatala, hatvani-utca 7.

Még mindig a leghasz-
karácsonyi és ujévi ajá-

SARGA KRIS

fehérnemű és vászon-ra-

Kolozsvártt,

(belközéputca, kisegítő alatt.)

Kül- és belföldi nagykereskedők és gyárosokkal egyen-
összeköttetésemnél fogva azon kellemes helyzetben vagyok n.
érd. vevőimnek kezesség mellett, legjutányosabb áron valódi árú-
kal szolgálni.

Raktáromban legnagyobb választékban kaphatók:

Férfi fehér-íngék, chiffon, creton és madepolan szövethöl, sima, himzett

és redős gallérral, vagy a nélküli 85 krtól 3 frt 50 krig.

Férfi színes íngék, angol oxford, creton és madepolan szövethöl 100 kil-

lönbözö mintára, jó színtartó 60 krtól 2 frt 60-ig.

Színes és fehér gyapjú alsó-íngék és nadrágok 70 krtól 5 frt

Férfi alsó nadrágok (gatyák) mindennemű szabásu, legjobb len- és

vászonból 70 krtól 2 frt 50-ig.

Férfi legújabb gallérok és közelők 4 réttől legjobb chiffon sz

párja 40 kr.

Férfi színes-szőll selyem, — len és pamut zsebkendők szegve 6

egy kötegen 60 krtól 7 frt.

Valódi len fehér zsebkendők 6 darab egy kötegen 1 frt 50 krtól 7 frt.

Női íngék len és pamut vászonból, sima, himzett vagy redős 1 frtől 5 frt

Női háló réklik, 1 frtől 5 frt, főkötők le a schiffon vászonból 40 krtól

80 krig. (79) 62—*

Női alsó szoknyák és nadrágok 90 krtól 1 frt.

Női piquet réklik, nadrágok és szoknyák, 1 frt 50 krtól 5 frt.

Függöny-eczek, gyapjú pamut takarók, paplanok, madráczok,

mely utóbbiakból különösen nagy raktárt tartok.

Legújabb szerkeztű esőernyők, 1 frt 40-től 15 frt.

Fehér és színes harisnyák, gyapjú, len, pamut és selyemből, párja 15 krtól

1 frt 50 krig.

Legújabb nyakkendők, posztó, szavabőr és glaze kesztyűk, nad-

rágtartók, harisnya-kötők, órasínorok stb. legjutányosabb áron.

Fehér és színes asztalnemű, minden-

féle len és pamut vászon szín-tartó

creton, oxford és madepolan,

színes ingszövetek

1000 különböző mintára 16 krtól 52 krig., 100 különböző fajtájú chiffon, creton és madepolan

fehér ingszövetek 80, 155, és 170 centiméter széles 22 krtól 70 krig,

sima, himzett és redős

len és pamut ingbetétek 25 krtól 3 frt. Len és chiffon

himzett stráfok és betétek, kö-

tó, varró, himzó pamutok és ezernél, upon szálított részére főkötők, réklik és takarók stb.

Továbbá elvállalok kiházasítás, vagy magán szükségére kívánt

fehérneműek pontos elkészítését; kitűnő szabás és jó összeál-

lításra legnagyobb figyelem van fordítva.

Megrendeléseket, nyak bőség, váll- és ujjhossza, papírszálon pontos mértéke be-

küldése mellett saját felelősségemre azonnal teljesítek, mely esetben árat és fajtáját megha-

tározni kérem.

Bármely megrendelés ha nem tökéletesen kielégítő, az érte fletet összeget vissza-

szolgálok, vagy másokkal kívánatra kicserélem.

Legjobb törekvésem n. érd. vevőim bizalmát továbbra is kiérdemelni és azt meg-

tartani

alázatos szolgálja

Sarga Kristóf.

Cs. kir. szabadalmazott

egyetemes emésztőpor Dr. Göllistől.

Eddig még utól nem éretett hatására nézve az emésztés és vértisztítás terén, a

a test táplálására és erősítésére nézve. Ez által naponként kétszeri és sokáig folytatott

használatát mellett valódi gyógyezmény válik számom, még makas betegségekben is, mint

p. o. emésztési gyengeség, mell- és a gyomor-tulterhelés, a belek potyvitelisége, ideg-

gyengeség, mindennemű emésztési bajok, görvöl, gúg, szívdag, éhségség, vala-

mmennyi idült borbaj, rák, idősákos főfájások, fűrés és köves betegségek, túnyálk-

sodásban, stb. Ez az egyetlen és gyökéres szer a meggyőzött közönség és mellbájban

(tuberculose). Ásványvíz gyógyászatnál, ugy azelőtt, mint annak használata alatt, vala-

mint utólagosan gyógyszerül is kitűnő szolgálatot tesz.

Egy nagy skatulya ára 126 kr. Egy kis skatulya 84 kr.

Főraktár Budapest, Török József gyógyszerész urnál.

A hamisításoktól megmenekülésre figyelmeztetek, mindenkit, hogy a

valódi egyetemes emésztőpor Dr. Göllis pecsétjével van elzárva s

minden skatulya a védbőllyeggel s kívülől ily ozzimval van elzárva:

K. k. concess. Univ.-Speisen Pulver des dr. Gölis in Wien.

Főszállítóhely: Bécsben, Stefansplatz 6. (Zwettlhoiff.)

Raktárak Erdélyben: Kolozsvártt; Wolf J. gyógyszer, és Dietrich Sámuel

urnál; Beszterczén: Lányi Ede kereskedőnél N.-Szebenben: Müller Károly gyógyszer;

Brassóba: Jekel usz Ferdinánt gyógyszerész, Porr testvérek P.C. Czaides Demeter

Fremias kereskedők és Grósz János, L. Homung gyógyszerészeknél: GyulaFehérvártt:

Fröhlich Gyula gyógyszer. Maros-Vásárhelyt: Bucher Miksa, Demeter Fogarasy,

Hutlesz Károly, B. Wallerstein kereskedőknél; Segesvártt: J. B. Misselbacher sen.

J. B. Teutsch kereskedőknél; Szász-Régenben: Czoppelt Hngó és Schlager J. gyógy-

szerészeknél. (560) 1-5

Értékes és hasznos angyalfia!!

Mindenkinek

és

minden időre.

Mintán elhatároztam, hogy ezentul csakis megrendelé-
sekkel foglalkozom, ennek következtében a raktáromban
levő nagy mennyiségű

férfi, női és gyermek lábbelieimet

a mig a készlet tart,

leszállított áron elárusítani,

s mint több országos és világkiállításon kitüntetett
solid és tartós czikkeket ajánlom a vevő közönség
figyelmébe.

Matutsek József.

(556)

3-100

